

Izhaja vsako soboto zjutraj. Vsaka druga številka ima poučno zabavno ilustrirano prilogo „Družinski Prijatelj“. Uredništvo „Zarje“ je v Trstu Via dell'Acquedotto št. 91. (pritličje). Tja je treba nasloviti vse rukopise, ki naj se objavijo v listu ali pa v prilogi „Družinski Prijatelj“. Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

ZARJA

Upravništvo „Zarje“ je v Trstu, ulica delle Poste št. 9. Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Naročnina „Zarje“ s prilogo je za vse leto naprej po pošti K 6.— za pol leta K 3. Posamezne številke po 6 v. Cena inseratom je 10 vinarjev za enostopno petit vrsto. Pri večkratnem objavljenju primeren popust. Poštno-hranilnični račun št. 64139.

Stoj, kdo tu?

Sredi boja smo! Prvi strel je počil v ljubljanskem „Narodu“ od 6. t. m. Neki liberalni učitelj iz Primorja je potom „Slovenskega Naroda“ v primorske krščansko-socialne organizatorje izprožil smrtdljivo bombo. Mi smo tega odkritosrčno veseli. Boljše bi se res ne moglo zgoditi.

Kaj pa toži ta liberalni člankar v ljubljanskem glasilu?

Najprej se je spravil na svetoivanskega kaplana, gospoda Čoka. Očita mu, da je hlapec škofa Nagla, da izdaja slovenski narod, da seje ljuliko razdora. Potem se pa zadira v F. Terseglava iz Ljubljane. Tudi ta mu ni nič kaj všeč. Pravi, da hodi v Primorje razširjati neslogo in pridigovati klerikalizem. Zboruje pa ta gospod pri zaprtih vratih. Preti mu, da ga bodo odslej, kjerkoli se bo prikazal, tako zapodili, kakor so ga lani v Rimanjih. Tudi Tersegla je ravnotako kot Čok v škofa Nagla najet, da po nemškem naročilu ubija „slovansko misel“.

Kaj pa so storili naši ljudje, da jih „Narod“ tako trapasto napada? Ustanovili so izobraževalna in gospodarska društva po tržaški okolici. Društva so na krščanskem temelju; skrbijo za to, da ljudje berejo, se izobražujejo in pošteno zabavajo. Zbirajo mladeniče in jih navajajo k samostojnemu mišljenju. Političnih namenov nimajo. Duhovščina v njih marljivo deluje, ker to spada v njeno duhovnopastirsko nalogo. Treba je krščansko idejo med ljudi utrditi v cerkvi in izven cerkve. Tega duhovščini ne more nihče braniti.

In zdaj pride ljubljansko liberalno glasilu in nam zakliče: Stoj, kdo tu? — „Klerikalizem!“ — Torej ga je ubiti treba. Zberite se rodoljubi tržaški in po shodih šuntajte ljudstvo proti krščansko soc. društvom.

Tega tržaški rodoljubi seveda ne bodo storili. Stotisočkrat so zatrjevali v „Edinosti“, da so dobri katoličani. Zato ni verjeti, da bi društvom, ki so katoliška, nasprotovali.

Pustimo na stran „Narodove“ čenče. Za nas je zdaj to važno, da so liberalni učitelji iz Trsta napovedali nam boj. Nič več se ne more nobeden izgovarjati, da moramo vstaviti že započeto delo, češ, da homo slogo povrežili. — Doslej še nikoli nismo nesloge napovedovali. Delali smo za svoj krščansko socialni program med svojimi somišljeniki, ne da bi napadali nasprotnike, ne da bi jim količkaj po litiško nasprotovali. Naši somišljeniki so celo kandidate „Edinosti“ volili. Zdaj pa so nas izzvali ljudje, s katerimi ničesar dozdej opraviti nismo imeli. Naša čast zdaj zahteva, da boj sprejmemo!

Ali bo naša duhovščina, ali bodo naši katoliški laiki trpeli, da jih tržaški liberalci javno zmerjajo, da delajo za „nemštvo“? Ali ni naša duhovščina po svoji izobrazbi in po svojem poklicu zbirati okoli sebe mladino in jo poučevati dolžna, da energično odgovori na to provokacijo? Nekaj liberalni učiteljev in učiteljic hoče nas komandirati, namesto da bi gledali, da nauče v šoli otrok abecede in jih učili nравоverskega obnašanja, kakor to zahteva šolska postava!

Ali se v Kopru modrost na mernike prodaja? Ali si ho pustila naša duhovščina očitati, da je tako nezavedna, da s tem, da ustanavlja katoliške organizacije „germanizira“? — Ali naj zaradi „Narodovega“ zabavljanja pusti na cedilu škofa, ki dobro umeva v današnjih časih „kulturnega boja“ naloge duhovščine? Tega tržaški liberalci pač ne bodo doživeli! Ne storimo jim tega veselja — prav gotovo ne!

Najboljši odgovor bo to: Zberite čim več mladeničev, da bodo šli 26. in 27. julija v Škofjo Loko k javni telovadbi in k mladeniškem tečaju, kjer bodo predavali dr. Krek, dr. Ušeničnik, Tersegla, S. Podlesnik, phil. Dolenc, Al. Jeločnik! — Mladeniči bodo iz Škofje Loke ponesli s seboj nebroj zdravih misli in bodo doma začeli ustanov-

ljati izobraževalna društva ter telovadne odseke. Zdaj se v Ljubljani uči telovadbe neki mladenič iz Primorja, ki bo potem doma organiziral odseke. Terorizem naših nasprotnikov — zdaj jih smemo tako imenovati, je zato tu, da ga steremo! Kmalu bomo, stojč na straži za krščansko demokratično misel, tudi mi zaklicali: „Stoj, kdo tu? — Ali si naš naš ali nisi? — Če ne, boj!“

Stari grehi.

Dobro se spominjamo, kako je pred leti proslavljala „Edinost“ zapeljane Rimanjce kot mučnike za „sveto narodno stvar“. Priznati moramo, da se je takrat slovenski svet res vsaj zanimal za te reveže, dasi ni mogel odobravati njihovega početja. Značilno pa je, da se Slovenci sedaj prav malo zmenijo za te mučnike, sedaj pravim, ker so res mučniki, ne sicer za Boga, tudi ne za „sveto narodno stvar“, ampak mučniki v rokah brezvestnih hujskačev in teroristov, ki še zdaj ne mirujejo, dasi vidi lahko vsak slepec, kako Rimanje propada.

Skoro ugaslo zanimanje za Rimanje je zadnje dni zopet nekoliko vzbudil „Glasnik pravoslavne dalmatinske cerkve“, uradno glasilu pravoslavne razkolniške dalmatinske škofije (Zadar). — Ta list popisuje na straneh 37—39 tega letnika rimanjsko afero zanimivo in objektivno. O celi stvari je „Glasnik“ dosti dobro informiran, posebno zanosljivo in zanimivo so njegovi podatki o rimanjski deputaciji, ki je koncem marca 1903 prišla k pravoslavni škofijski oblasti v Zadru.

O teh odposlancih piše „Glasnik“:

„Člani te deputacije so bili na videz dosti energični možje, ki so kazali odločnost v svoji nameri; tudi v pravoslavnem katekizmu so bili precej verzirani, tako, da se je smelo sklepati, da hočejo tudi oni, ki so jih poslali, iz prepričanja prestopiti v pravoslavno cerkev. Na podlagi tega je srbska cerkvena oblast deputaciji izjavila, da bode Rimanjce in Ložane sprejela v pravoslavno cerkev, in je deputacijo poučila, kake korake morajo storiti z ozirom na interkonfessionalni zakon. Ista oblast je v tej stvari s svoje strani ukrenila vse, kar je bilo potrebno v smislu istega zakona.“

Deputacija je odšla; po njenem odhodu se pa niso Rimanjci nikoli več obrnili do pravoslavne cerkvene oblasti v Zadru niti ustno niti pismeno. Isti ljudje, ki so prej Rimanjce nagovarjali, naj prestopijo v pravoslavje, so se po vrnitvi te deputacije ustrašili in jih začeli nagovarjati, naj tega koraka nikar ne store, temveč naj se potegujejo samo za glagoljsko bogoslužje. Najbrže se jim je zdela stvar prenapeta in zbal so se, da se prehitro odpro ljudem po sosesčini oči, in da spoznajo že zgodaj, da v rimanjski akciji ne gre za samostojno župnijo, ne za kake narodne svetinje ampak za odpad od vere. Zato so jim tržaški liberalni krvniki rajši svetovali, naj se obrnejo v Rim s prošnjo za glagoljico in izstop iz tržaško-koperske škofije, dobro vede, da ne bode uslišana ta prošnja in bo tako nastal povod k nadaljnemu hujskanju.

Prošnja Rimanjcev je bila v Rimu odbita z odlokom z dne 11. februarja 1908., o čemer smo svojčas obširno poročali. Ker niso Rimanjci storili celih pet let nobenega koraka, da bi prešli v pravoslavje, dasi se jim je večkrat nudila prilika, zato „Glasnik“ sklepa, da bodo Rimanjci tudi zdaj ostali katoličani, „ako to ne bo nasprotovalo namenom nekaterih politikov. Želja Rimanjcev in Ložanov, da prestopijo v pravoslavno cerkev, ni bila odkritosrčna in resna, temveč je bila samo grožnja, da bo jim Rim rajši dovolil glagoljico. To naj bode zdaj v tolažbo ljubljanskemu knezoškofu Jegliču in v pouk onemu c. kr. notarju, ki je zastopal rimanjsko občino.“

Tako „Glasnik“, uradno glasilu one pravoslavne cerkvene oblasti, pod katero spadajo tudi

pravoslovni verniki v Trstu in Istri. Ta list gotovo najbolje pozna razmerje Rimanjcev do pravoslavja, pozna pa tudi „vornost“ tistih hujskačev, ki so provzročili celo afero. Uradno pravoslavno glasilu je torej javno proglasilo, da se Rimanjci le igrača nekaterih brezvestnih političnih agitatorjev, ki jim ni za vero, ampak za vse kaj drugega.

Tako prihajajo zopet na dan stari grehi brezvestne klike, koje glasilu je bila in je tržaška „Edinost“. Velika večina Rimanjcev je že itak spoznala, da so reveži zapeljani, pa kaj pomaga, ko ne smejo in se ne upajo z resnico na dan. To so cvetke liberalne svobode. Večkrat govorimo z Rimanjci v mestu, a kako hudo nam de, slišati iz ust poštenih starejših mož, kako žalostno izgleda v njihovi občini.

Kako zelo želi ogromna večina starišev, da bi se zopet povrnilo v Rimanje in Log redno krščansko življenje s samostojnim župnikom, saj obstoji rimanjska župnija že od aprila 1905. — Čisto pametno sklepajo ti možje: „Če duhovnik pri oltarju moli latinsko, to nam čisto nič ne škodi, to pa nam zelo škodi in nas boli, da so naši otroci vedno bolj podivjani, skoro bi rekli živinski, brez krščanske vzgoje, brez spovedi, birme, svetega obhajila, brez olike, brez smisla za resno delo in gospodarstvo; da umirajo naši bolniki brez zadnje tolažbe, da so mrličji brez spodobnega krščanskega pogreba“. Take tožbe slišimo večkrat iz ust Rimanjcev samih.

Posebno hudo mora biti za ona dekleta (in teh ni malo), ki bi se rada pošteno omožila, in jih nekako silijo živeti z obupano vestjo v divjem zakonu. Prihodnje leto pa čaka Rimanjce še ena žalostna novost. — V letošnji jeseni dobi namreč krajni šolski svet zadnjikrat listo krščenih otrok za prvi razred ljudske šole v Rimanjih. Prihodnje leto 1909 bodo korakali že nekrščeni otroci razsajat k popoldanskemu pouku v domačo enorazrednico!

Čuditi se je le, da nekateri tržaški in okoliščanski Slovenci še verujejo politiki tržaške „Edinosti“, ki je s svojimi strupenimi članki hujskala Rimanjce in pomagala oropati sto in sto družin tihe domače sreče sreče in ljubega miru. Mari bi bi te stare grehe popravljali ne pa očitali „kranjski prepričanim, ki delajo pod krščansko zastavo za pravi ljuoski blagor!“

Tovariši, abiturienti!

„Slovenska dijaška zveza“ vas kliče v svoje vrste. Tekom svojih gimnazijskih študij ste vežbali svojega duha. In zdaj imate priliko začeti uriti svoje sile v poljudnem delu.

Poznate naš program. Hočemo organizirati katoliško-narodno dijaštvo in sodelovati s svojimi mladimi silami pri kulturnem razvoju slovenskega naroda. Pridite, izpolnite naše vrste in ponesite med nas mnogo svežega življenja in pomlajenega navdušenja.

Široko polje se vam odpira za delo. Vsak na svojem kraju, vsak na svojem mestu po svojih močeh! Boja je danes treba in čimprej se ga kdo privadi, tem lažje mu je v zreli moški dobi. Saj skušnja tako uči.

Katoliška načela, katoliški narod, katoliška kultura! Kdo ima te ideale, naj pristopi v naše vrste!

Za odbor „Slovenske dijaške zveze“,
cand. iur. Ivo Česnik.
tč. predsednik.
stud. iur. Fr. Kovač,
tč. tajnik.

NB. Pristop naj se javi po dopisnici na naslov: Ivo Česnik, kand. iur., Sanabor, p. Col nad Vipavo. Informacije daje društveni tajnik Franc Kovač, stud. iur., Ljubljana, Ravnikarjeve ulice št. 10.

Politične vesti.

KMEČKI DOLGOVI.

Huda rana v kmečkem gospodarstvu so preveliki dolгови, to so dolгови, katerih obresti presegajo donesek zemljišča. Prijatelji kmečkega stanu se s tem vprašanjem že dolgo bavijo, a dosedaj še ni bilo mogoče priti do povoljnih vspehov. V gosposki zbornici je zdaj to vprašanje po poslancu dr. Grabmajerju prišlo zopet v razgovor in volilo se je devet članov v poseben odsek, ki se bo pečal s to stvarjo.

Dr. Grabmajer je zbornico opominjal, da je avstrijski kmetijski svet že l. 1903, in da so shod nemških juristov in kmetijski odsek državnega zbora l. 1905 in osmi mednarodni agrarni kongres prišli enoglasno do sklepa, da je za kmete edino le tisto posojilo primerno, ki se mu ne odpove in ki se odplačuje v obrokih. Cesar je v prestolnem nagovoru l. 1907. obetal, da bo vlada uredila kmetijski minister je v prorač. odseku naglašal, da se mora ta stvar proučevati še naprej.

Grabmajer je zbornico tudi opozarjal, da je samo od sedanjega ministerstva upati v tem oziru odločnega nastopanja, ker je to ministerstvo vse-skozi agrarno. Ministerski predsednik je agrarni veščak, on je mnoga leta vodil delovanje poljedelskega ministrstva, ministri rojaki so agrarci, naučni minister je že leta 1879 o kmetijskem kreditu objavil izvrsten spis. Justični minister je leta 1908 objavil mojstrsko spisano študijo o razdolženju posestev in trgovski minister ima v kmečkih krogih največji ugled.

Če torej to ministerstvo v zadevi kmečkega razdolženja ne pride do povoljnega uspeha, potem se naj to vprašanje pusti popolnoma strani. Upati je pa, da pride čas, ko obmolke prazni ropot prevzetnih profesorjev in dijakov na univerzah, upati je, da pocepajo polagoma liberalni in socialnodemokratski sršeni, in da se polagoma pride do resnega dela in do resnih uspehov v prid delujočemu kršanskemu ljudstvu.

NAŠI DAVKI.

V tem zasedanju vlada še ne predloži zakona, naj se zviša davek na žganje. Zanimiva motivacija, ki jo je finančni minister pristavil načrtu. „Davki se morajo povišati“, to stoji, meni vlada, dasi izkazuje državna blagajna velik dobiček. Mislilo se je na davek na premog, plin in elektriko. Davek na premog bi pa bil neugodno uplival na eksport, od davka na plin in elektriko pa ni bilo mnogo za pričakovati. Davka na žveplenke, in inserate in na plakate vlada ni vpoštevala, dasi je uveden v Švici, ki ima sijajne finance. Čudno tudi, da naša vlada noče obdavčiti luksusa, ki nuja na Angleškem in Francoskem toliko lepih dohodkov. Tam obdavčujejo konje za dirke, vozove, biljarde itd. Tudi dohodninskega davka noče naš finančni minister zvišati, ker je pri nas še vedno velik upliv bogatih borzijancev, ki se tega boje. Davek na žganje pa je sam po sebi dobra stvar, toda, kakor ga je sestavil finančni minister, udari bolj producenta, kmeta, kot pa konsumenta, vrh tega pa se hoče vlada na ta način po ceni znebiti naloge, korenito izboljšati deželne finance. — Zato utegne ta davek pasti in z njim tudi gospod Korytowski.

NUNCIJ OSTANE NA DUNAJU.

Z Dunaja poročajo, da Pij X. nikakor ne misli odpoklicati dunajskega nuncijskega Granito di Belmonte, posebno zdaj ne, ko ga je prestolonaslednik Franc Ferdinand demonstrativno obiskal, da s tem pokaže, da ne soglaša z Aehrenthalom, ki nuncijske ni povabil k slavnostnemu sprevedu. — Pij X. in Merry del Val bi ravnala zelo neprevidno, ako bi Aehrenthalu in liberalcem na ljubo nuncijske odpoklicala, kajti s tem bi odobrila gonjo Wahrmondovcev. Pij X. bo rajše preložil konzistorij in nuncijske šele pozneje imenoval za kardinala samo da ga pusti še na Dunaju, kjer bode v oči krščene in nekrščene jude.

FRANCIJA PROPADA.

Francija, ki dozdej nikoli ni štela manj kot 800.000 porodov na leto, jih je štela leta 1907 779.000. Leta 1906 se je rodilo 806.000 otrok, torej je v enem samem letu 33.000 porodov manj. Če se vpošteva, da število mrtvecev presega število rojenih za 20.000, potem izgublja Francija na leto 53.000 prebivalcev. Število mrtvecev presega število rojenih v 58 departementih, torej v dve tretjini Francije, in le v 11 departementih presega

število novorojenčkov število umrlih za 500 in samo v 5 za 5000. Ti departementi so obmejni: Finistere, Morbihau, Cotes-du-Nord, Meurthe-et-Moselle Doubs. Tu je prebivalstvo še zdravo. Tudi v delavskih okrajih se rodi še vedno precej otrok. Drugače pa je vsa Francija do mozga gnijala. Letos bo za 100.000 rekrutov manj.

NOVICE.

n 26. julija v Škofjo Loko! Opozarjamo vnovič na glavno skupščino Slov. kršč. socialnih zvez, na javno telovadbo in na mladeniški tečaj v Škofji Loki na Gorenjskem. Rojaki, ne zaostanimo za svojimi kranjskimi, štajerskimi, koroškimi in goriškimi brati! Kdor le more, naj pohiti 26. julija v Škofjo Loko. Vsa društva, ki so včlanjena pri Slov. kršč. soc. zvezi in tudi vsa druga naša društva naj gotovo pošljejo svoje odposlance. Posebno pa vi, vrli mladeniči, pridite v najobilnejšem številu! Da bomo pa vedeli, koliko nas bo iz Trsta, okolice, Istre in Krasa, prosimo vse, ki se name-ravajo vdeležiti te velike manifestacije, naj vsaj do 15. julija javijo to našemu uredništvu — Če bo le mogoče, se bomo peljali vsi z istim vlakom, da se spoznamo med seboj.

Društva, možje, mladeniči! 26. julij bodi naš dan, in da se bo ta naš dan kar najlepše obnesel, poskrbite vi z neumorno agitacijo, da nas bo tem več navzočih v Škofji Loki. Mladeniči na krov!

n Jubilejno krono za „Slov. kršč. soc. zvezo“ v Trstu so nadalje darovali p. n. gg. Franja Petrič, I. Tul, Gabriel Piščanc. Srčna hvala! Živeli posnemovalci! Darove sprejema uredništvo „Zarje“, ulica dell' Acquadotto 91.

n Lepo znajo. Pred nekaj dnevi je prinesla „Edinost“ dopis, kako je nekdo hotel posiliti neko deklino v Rocolu. To popisovanje pa je bilo že tako pornografično natančno, da se kaj takega ne sme dati otrokom čitati. Ako „Edinost“ širi take spise, zastrupi še ono malo poštenja in sramu, kar ga ima tržaška mladina gotovih krogov. Morda se hoče imenovani list popeti do višine, katere še ni dosegel v Trstu nobeden pošten list, morda hoče s tem doseči večje število čitateljev ali čitateljic v „gotovih“ krogih? Poštena družina takega lista pač ne more in ne sme dati svojim otrokom v roke. Če se hočejo gospodje okrog „Edinosti“ zabavati s takim čitvom, je to njihova stvar, ali da bi zastrupljali tržaško slovensko občinstvo na tak način, tega pa ne smemo dopustiti. Tržaški Slovenci do sedaj niso bili na slabem glasu. „Edinost“ h če biti glasilo tržaških Slovencev, pa prinaša take spise. To je škandal. Protestiramo proti temu, da bi glasilo tržaških Slovencev prinašalo dopise v takem žargonu, ali pa naj se odreče temu naslovu, kateremu tako ali tako ne odgovarja, kajti „Edinost“ ni glasilo tržaških Slovencev, pač pa je glasilo ene osebe in njegovih ožjih pristašev. Ti naj v kavarni vganjajo svoje „špase“ in si pripovedujejo pornografične dogodbe, toda poštenega ljudstva naj nikar ne zastrupljajo. Včasih se je ta list zgražal nad pisavo lista „Piccola“, sedaj ga je že prekosil. — Obžalujemo vas gospodje doktorji okrog „Edinosti“, da nimate niti sramu več. Daleč ste prišli. Pošteno slovensko občinstvo pa si zapiši nad vrata: Z „Edinostjo“ vun.

n Liberalna omika in korajža. Na predvečer praznika sv. Cirila in Metodija so imeli v svetoivanskem „Nar. domu“ svetoivanski liberalci večerjo. Okrog 2. uri popoldne se je pa priklatila od Nar. doma do župnišča tolpa pijancev, kjer so se ustavili in kričali: Živio Aškere, živela svobodna misel itd. Vmes so pa nekateri krulili kot prešiči. Tako torej izgleda liberalna omika. Pa ker jim že primanjkuje omike, da bi vsaj imeli kaj korajže. Alo, pri belem dnevu se enkrat prikažite, da vidimo, koliko vas je v hlačah.

n Liberalna doslednost. Nek liberalni svetoivančan se repenči v „Edinosti“, ker ni zvonilo na predvečer praznika Cirila in Met, ter pravi, da se je hotel župni upravitelj s tem maščevati za to, ker je „Edinost“ pisala o pogovorih pri kosilu. — Reva prismuknjena! Na dan sv. R. T. niste hoteli okrasiti svoje bajte, nekateri izmed vas se niso niti odkrili, ko je procesija mimo šla, sedaj se pa

ujedate, ker ni zvonilo na čast sv. Cirila in Met. So minili časi, ko so ukazovali v svetoiv. cerkvi liberalci. V kratkem boste slavili Primoža Trubarja. Ali bo treba tudi takrat zvoniti, ko boste vi plesali na čast tega svojega svetnika! Kdor ve, kako se sučejo kolesca v liberalnih možganih, ve tudi, da bi znali ti ljudje tudi kaj takega zahtevati. —

n Delovanje za vero. Ko smo zadnjič odgovorili pod tem naslovom na nesramno in zlagano poročilo v „Edinosti“ o pogovorih na kosilu pri č. g. župnem upravitelju pri sv. Ivanu, nismo zahtevali, da se javi dopisnik. In vendar sta čutila izmed udeležencev kosila dva potrebo izjaviti, da nista pisala dotične notice in sicer g. I. Daneu, šolski voditelj in g. A. Čok, učitelj pri sv. Ivanu. Sedaj pričakujemo izjave še od tretjega udeleženca kosila, ki bi bil zmožen takega dejanja in sicer od g. A. Trobea, mežnarja. Če bo dal tudi on izjavo, smo gotovi, da bo prav tako glasila, kakor onih dveh gospodov. Mi prav radi verujemo, da ni nihče izmed njih pisal dotične notice, in spiriral jo je gotovo eden izmed teh treh gospodov. Sicer pa nam ni nič mari kdo.

Izjave kažejo, da je gospode sram, da je po njih prišel privaten razgovor v javnost. Posebno zanimiva je izjava g. Daneva, ki pravi, da on ni rekel: „Vaše delovanje je škodljivo v narodnostnem in verskem obziru“, kakor je poročala „Edinost“. S tem je on dokazal, da je „Edinost“ lagala. Nadaljne besede v izjavi: „dosedaj še ni opaziti onih vspehov delovanja, katere omenja napitnica, kajti, kolikor sem se prepričal, je naša cerkev ob nedeljah več ali manj prazna“ je gosp. voditelj res izrekel. Toda že zadnjič smo dokazali, da to njegovo mnenje ni ne resnično ne upravičeno. Pod sedanjim duhovščino se je za cerkev mnogo storilo, vpeljalo več pobožnosti in tudi udeležba je obilnejša kot poprej. To je resnica, katero lahko potrdi vsak resnicoljuben Svetoivančan. Če bi bil g. Daneu recimo pred 8 leti pri sv. Ivanu, pa bi nepristransko primerjal takratne in današnje razmere, bi gotovo ne izrekel onega svojega mnenja. Če pa „Edinost“ navzlic temu v svoji nerodni pripombi uredništva ostaja pri trditvi, „da se ob delovanju g. kaplana cerkev prazni in da je to za vero škodljivo“, je to nesramno obrekovanje in višek hudobije.

n Iz Sežane nam pišejo: Sežanska „Marijina družba“ je napravila 1. oziroma 2. t. m. svoje prvo romanje na sv. Goro. Udeležilo se je romanja 53 oseb, med temi nekaj drugih župljanov. Zvečer smo dospeli na sv. Goro le malo pred 9. uro, kjer so nas č. pp. pričakovali. Imeli smo vendar ob tisti uri pete litanije M. B. in sv. blagoslov. Pele so družbenice. Drugi dan je bilo skupno sv. Obhajilo in sv. maša s petjem. Ob 10. uri smo odšli v Gorico in na Kostanjevico, kjer smo si ogledali tudi grobove francoskih kraljev.

n Prodajalna kat. tisk. društva v ulici delle Poste št. 9 (pri veliki pošti) sprejema tudi vsakovrstna knjigoveška dela po zmernih cenah.

n Kompare — krčmar. Te dni je pravil nek Slovenec, doma iz jelšanske občine, ki se je povrnil iz Amerike, da je bivši dekan v Ospu in deželni poslanec istrski v Ameriki slekel duhovniško obleko in otvoril krčmo (salon.) Pravil je ta mož o Komparetu več stvari, ki bivšega dekana in poslanca ne stavijo v posebno lepo luč.

n Tržaškemu dopisniku „Slov. Naroda“ priporočamo, naj prihodnjič napiše zgodbo o neki menici . . . sicer jo bomo mi.

n Kako ste olikani. Neradi pišemo te vrstice in najrajši bi to stvar zamočali. Vendar pa, da bodo ljudje znali, kako olkani so edinjaški krogi, priobčujemo sledeče: Te dni smo prejeli po pošti odprto dopisnico, na katere zadnji strani stoji doslovno: „Za se obrisat ima „Zarja“ pretrd papir!“ Na to zadostuje sledeči odgovor: Papir od „Edinosti“ je pa prav primeren za omenjeno svrho.

n Skriptorjem na goriški licealni knjižnici je imenovan gospod dr. phil. Arneje, koroški Slovenec.

n Odlikovanje enoletnega prostovoljca. Dne 4. julija dopoldne ob 9 h je bila v Gorici vojaška slovesnost. Ob navzočnosti celega bataljona je pripel g. polkovnik 47. pešpolka enoletnemu prostovoljcu Ribbiju zlat križec za hrabrost, ker je lani rešil z nevarnostjo lastnega življenja pri Podgori iz Sočinih valov dve deklici. Navzočih je bilo tudi mnogo drugih dostojanstvenikov.

n Veliki cesarski manevri se vrše letos od 14. do 18. septembra na Ogrskem. Udeleži se jih 100 tisoč mož, posebno veliko bo konjenikov. Vodila bosta nasprotne si vojskine oddelke pl. Albri in Fiedler..

n Za novo cerkev presv. Srca Jezusovega so darovali dalje: Sestre Marija in Jožefa Josanz 60 K; Katarina baronica de Ralli 800 K; Just vitez

Catolla za zgradbo 600 K, za ustanovne maše K 400—, Grof Attems v Trstu 20 K, min. predsed. baron Bečk 500 K.

n Listnica uredništva. — G. - - v - - : Prosimo, da se o priliki oglašite v našem uredništvu (Acquedotto 91). Najboljše je, da preje naznanite dan in uro, da bodele naši urednika doma. Samoposebi je umljivo, da je najstrožja tajnost zjamčena.

Bazovica: Prepozno! Prihodnjič.

Iz okolice.

o Poročilo o drugem rednem občnem zboru Ljudske hranilnice in posojilnice za tržaško občino pri sv. Ivanu, ki se je vršil 29. junija t. l. Zborovanje je otvoril načelnik hranilnice in posojilnice g. Sv. H. Škerl. Tajnik g. Anton Čok je poročal o delovanju hranilnice v upravnem letu 1907. Tudi v tej dobi se je zelo napredovalo. Odbor j imel 51 sej in sicer rednih, izvanrednih in skupnih z nadzorstvom. Sklenilo se je, da se obrestujejo hranilne vloge polmesečno. V letu 1907. je pristopilo 82 članov. Priporoča domače hranilnice. Omenja tudi znano denarno krizo, katero pa je naša hranilnica dobro prestala. Iz blagajniškega poročila posnemamo, da je bilo l. 1907. prometa 485.647 K 95 v in sicer prejemkov K 243.806 77 v, izdatkov 242.041.18 v.

Pri volitvah v odbor se je vnela daljša debata, katere so se vdeležili mladoletni akademik I. Čok, g. Mlač in g. A. Čok. Akademik I. Čok je predlagal mesto V. Cenčiča v odbor svoje ga brata g. učitelja Čoka. Vendar je svojim predlogom propadel. Z velikansko večino so bili izvoljeni v načelstvo sledeči gospodje: Sv. H. Škerl, načelnik, Anton Čok, načelnika namestnik, Viktor Cenčič, tajnik, Kocjančič Jernej, blagajnik, Franc Sila, Gropajc J. M., Kus Jakob, Pahor Alojzij, Lenardon Anton, odborniki. V nadzorstvo pa so bili izvoljeni gg.: Višnjevec Josip, načelnik, Guštin Franc, Čok Miha, Lozej Anton, Marc I. M. Spremenila so se tudi pravila in sicer §§ 1. in 8. — Hranilnica ustanovi v najkrajšem času svoj podurad v Trstu. Kako lepo naša posojilnica napreduje, kaže najlepše to, da ima do 30. junija t. l. že 1.096.518 K 08 v denarnega prometa. To je najboljši odgovor raznim klevetnikom, ki rujejo proti posojilnici.

o Upliv „Edinosti“ pri Sv. Ivanu. Ker je na predvečer sv. Cirila in Met. vsled slabega vremena izostala razsvetljava, je „Edinost“ v štev. od nedelje pozvala Svetoivančane, da naj razsvetle svoje hiše v nedeljo. In res ste lahko brali v terek, da je bil velik del sv. Ivana razsvetljen. Če je dopisnik mislil na plinovo razsvetljavo, teda ima prav; če je pa mislil na razsvetljavo, komandirano od „Edinosti“ potem je pa to poročilo zlagano, ker razsvetljenih je bilo ta večer okrog 10 hiš, reci in beri: deset hiš; sv. Ivan pa šteje krog 1100 številk. Tak je upliv „Edinosti“.

o Sv. Ivan. — Naše izobraževalno društvo je poslalo enega svojih članov v Ljubljano, da se izvežba za predtelovadca. — Kakor hitro se vrne, ustanovimo telovadni odsek. Prostor za vaje imamo že na razpolago. — V Škofjo Loko nas gre 10 članov. Upamo, da se bomo v krogu naših somišljenikov iz vse Slovenije navžili novega poguma za nadaljne boje. Tudi s tamburanjem bomo kmalu pričeli. Tamburice so že naročene.

n „Edinost“ pravi, da se je v sve oivanski cerkvi pretečeno nedeljo govorilo proti šol. družbi sv. Cir. in Met. Najrajši bi navedli govora v celoti, da bi čitatelji poznali, kako slaboumne špijone pošiljajo naši liberalci v cerkev. Ker pa to i mogoče, bodi povedano, da je župni upravitelj rekel: „Prav je, da se skrbi za vzgojo otrok v materinem jeziku na versko in moralno podlagi. Dobro je torej bilo, da se je ustanovila družba sv. Cir. in Metodija, katero so duhovniki vedno radi podpirali. Odkar pa je družba Cir. in Met. liberalno-strankarska, ki preganja šolske sestre, je mi ne moremo podpirati. Rekel je tudi, da češčenje sv. Cir. in Met. ne obs oji v plesih in veselicah. Zakaj pa ni od tistih, ki kriče vedno „živio C. in M.“ nobenega v cerkev? Kaplan je napravil svoj govor po II. delu gov. č. g. Žlogarja, ki se nahaja v knjigi: „Zbornik cerkvenih govorov (str. 77.) rekoč, da posnemajmo vero sv. Cir. in Met. Teh dveh pa ne časti, kdor se za vero ne meni, proti nji hujska itd. Šolske družbe niti omenil ni. Dalje trdi „Edinost“, da se je isti dan plesalo v krčmi poleg cerkve, kjer imajo isti gospodje grobovniški glavno in jedino besedo. To ni res. Svetoivanska duhovščina nima s krčmo čisto nič

za opraviti. Če se je plesalo, za to ona ni odgovorna. Da je pa tudi skušala vplivati, zadostuje, da povemo, da je dosegla ista duhovščina, da se med službo božjo ni godlo in tudi ne plesalo. — Špijonom pa priporočamo, da drugič bolj nategnejo svoja dolga ušesa.

o Prosek-Kontovelj. — 7. julija 1908. je bil dan veselja za vernike župnij Prosek-Kontovelj. Imeli smo med nami Njega Prevzvišenost, premilostljivega škofa, ki je prišel birmovat in opraviti kanonično vizitacijo, dopoldne na Proseku popoldne na Kontovelju. — Če tudi je bil delavnik in ima ljudstvo svoj navadni posel v Trstu, ta dan so ostali doma, da pokažejo svoje spoštovanje do svojega višjega pastirja. Obedve cerkvi ste bilo prenapolnjeni z verniki, ki so radostno poslušali besede svojega nadpastirja, s katero jih je vnela za versko življenje.

Iz Istre.

i Iz Loke. Preteklo nedeljo smo imeli v našem „Slov. kat. izobr. društvu“ predavanje. Kljub temu, da se je predavanje razglasilo zadnji hip, se ga je vdeležilo čez 100 oseb. Prvi predavatelj g. H. Brumen je govoril o kmečkem vprašanju. Poydarjal je posebno te misli: Kmet potrebuje pomoči. Ne dobi je pa od nikoder, če si sam ne pomaga. Pomagal si bo pa le, če se združuje — organizira.

Drugi predavatelj je v zelo mični obliki razlagal, kako je treba postopati pri ustanovitvi posojilnic in zadrug sploh in s prepričevalnimi besedami vzbujal ljudi k zmernosti. Z navdušenjem je govoril tajnik „Delav. izobr. in podp. društva v Boljuncu“, g. Bolčič, kako je potrebno, da se zlasti kmetje organizirajo na podlagi katoliških načel in se tako postavijo v bran tistim, ki jih hočejo oropati najdražje svetinje, sv. vere. Nikar ne verovati tistim, ki se ponujajo kot narodnjaki, — a vero zametujejo — taki bodo ob prvi priliki prodali tudi svojo narodnost, če jim bo le kazalo. — Zato se oklepajte mladega društva in čvrsto stopajte naprej po začrtani poti. Gg. govornikom je občinstvo navdušeno ploskalo in se jim zahvaljevalo z „živio“ klici, da so prišli med nas. Konečno je pa še društveni zbor zapel par pesmi. — Želja vseh je, da bi se gg. predavatelji kmalu zopet potrudili v naše kraje ter nas navduševali in poučevali.

i Izola. Požrtvovalno delo duhovnikovo med ljudstvom rodi krasne sadove. Ob kanonični vizitaciji in birmovanju je ljudstvo odkritosrečno navdušeno sprejelo svojega škofa. V nedeljo zjutraj je spremljalo veliko število ljudstva razne bratovščine, pevci, egodba in župan mii. škofa slovesno v cerkev, kjer je bilo okoli 300 birmancev. Lep red in spoštljivo vedenje ljudstva je bilo občudovanja vredno. Cerkev krasno okinčana. Malokje je ljudstvo tako udano svojemu župniku, kakor tu in vendar živi župnik med tovarnami s 500 delavci, kjer hoče socializem sejati slabo seme. Organizacija in gospodarsko delo za ljudstvo pa stori duhovnika priljubljenega. Č. g. kanonik v Izoli je kupil sam hišo in ostopil dvorano za predstave, ki jih prirejajo dekleta, mladeniči in tudi celo otroci. — Zasluga župnikova je tudi, da je občina dobila zdravilišče, v katerem strežejo usmiljene sestre. Sploh se ne da tajiti, da mora duhovnik delati za ljudstvo, ga organizirati ter moralno in gospodarsko dvigniti, pa ima lahko povsod dobro in versko zavedno ljudstvo. — Zato čast župniku in ljudstvu v Izoli in dal Bog mnogo posnemovalcev tudi pri nas.

Naročajte in razširjajte „ZARJO!“

Razne vesti.

r Neprijeten duh po mleku, ki nam je priklopelo, se jako omili, ako na dotičnem mestu potresemo malo soli, ali pa je operemo s kisom.

r Okna se najlepše pomije na sledeči način: Najprije naj se steklo dobro odrgne s suho cunjjo, potem se namoči gobo v razredčenem spiritu ali salmijakovcu ter se z njo gre preko stekla. Nemudoma zatem se steklo zdrigne s sukno čisto cunjjo in nazadnje še z usnjem.

Potovanje v Lurd.

Med tem, ko se razvrščujejo romarji v procesijo, prinese drugi bolnike na trg pred cerkvijo. Ene pripelajo za roko, druge v vozičkih, tretje na posteljah, ter jih tako razdelijo, da jih je na vsaki strani enako število, na sredi je pa trg prost. Točno ob 4 in pol prinesejo k sv. votlini tudi Najsvetejše, katero izpostavijo potem v monštranci. Procesija se začne pomikati. Pred nebom korakajo sami možje, z molkom v eni roki, v drugi pa svečo, prepevaje nabožne pesmi, moleč sv. Rožni venec v svojem jeziku. Diven je pogled na to sv. armado, te korenjake, kojih se večkrat po več tisoč. Za njimi stopajo duhovniki in končno celebrant z asistenti. V petek, soboto in nedeljo bili so navzoči pri tej procesiji Francozi, Nemci in Slovenci. Procesija je internacionalnega značaja; vendar pa dajejo procesiji ime tisti romarji, kojih škof ali voditelj nosi sv. Rešnje Telo. Naša procesija je bila potemtakem v nedeljo, vodil jo je ljubljanski knezoškof. — Procesija gre od sv. dupline in zavije okoli krasnega kipa lurske Mat. božje, ki stoji na prostoru kake 3 minute oddaljen od cerkve in se ustavi na trgu, kjer pričakujejo bolniki nestrpnost blagoslova z Najsvetejšim. Možje in duhovniki se postavijo pred cerkvijo ter se obrnejo proti blagoslavljaljočemu škofu. Srce trgajoč prizor je za vsakega romarja, ko vidi prvič te bolnike z rožnim vencem v roki, kako zaupno, goreče molijo. Petje utihne. Škof začne blagosloviti vsakega bolnika posebej z Najsvetejšim. — Dva duhovnika v sredi med bolniki pa molita z razprostrtimi rokami pretresljive klice: Gospod, katerega ljubiš, je bolan, — Gospod, daj mi, da spregledam, da hodim, da slišim, ozdravim itd. Gospod, ako hočeš, me moreš ozdraviti, — Hozana, Hozana Sinu Davidovemu. P.i teh klicih, katere ponavljajo vsi navzoči, se človek nehote spomni onih srečnih časov, ko je hodil Kristus vidno po zemlji in ozdravljaj boinike. O kako pobožno se pokrižujejo bolniki, o kako poljubujejo tla, po kojih stopa škof z Najsvetejšim. V Lurdu bi se naučili brezverci častiti najsvetejši zakrament!

Romar, opazujoč ta veličanstveni prizor, ko blagoslavlja pontifikant z Najsvetejšim poedine bolnike, spomni se nehote onih presrečnih časov, ko je hodil včlovečeni Sin božji po tej zemlji ter tožil, blagoslavljal in ozdravljaj bolnike. Z istim zaupanjem pričakujejo tudi lurski bolniki in z njimi vred romarji čudežnega momenta, ki bo napolnil marsikatero reveža s hvaležnostjo, ki bo potrdil marsikakemu verniku in brezvercu živo vero. In tak trenotek smo doživeli tudi mi že pri prvi procesiji v petek. Veronika Sperlina 32 letna ženska iz Fussgottheima v Elsassu, ki je bila 4 leta mrtvoudna, tako, da ni mogla od oktobra minulega leta sploh nič hoditi in so vedno hiral vse njene moči, prišla je z zadnjim zaupanjem v Lurd. Na postelji so jo prinesli v bolnišnico. V četrtek in petek se je kopala v čudodelni vodi. Dobivša blagoslov pri popoldanski zakramentalni procesiji občuti naenkrat bolečine v nogal obenem pa tudi olajšanje na vsem životu. Ona vstane sama iz postelje, na kateri je ležala in na prigovarjanje usmiljenke in neke sorodnice sede na stol. Vsi verniki so uprli svoje oči v to prebledeno žensko in le težko se je posrečilo roditeljem procesije, da so pregovorili navzoče, naj ostanejo na mestu mirni, dokler ne konča sv. opravilo. A čim je podnil škof zadnji blagoslov, podali so se vsi k ozoravljenki, ker niso hoteli verovati lastnim očem.

Spremili so jo v zdravniško preiskovalno sobo — in na podlagi spri evala, ki ga je prinesla od domačega zdravnika, dalje z ozirom na prejšnje in sedanje preiskavanje niso mogli drugega nego konstatirati, da je Veronika Sperling ozdravljena. Sama je šla v voz, ki jo je čakal zunaj, sama je prišla v soboto zjutraj k zdravnikom! Martinček-reci kar hočeš, nekaj mora biti na stvari! Zdravniki, tudi domači, proglasijo bolezen za neozdravljivo — naenkrat pa se bolnica vzdigne, ozdravljena! — V Lurd. v Lurd vsi tisti, ki klobasarijo in tuhtajo, češ: Pravijo, da so se nekaj godili čudeži; zakaj pa se ne godijo dandanes? Odgovor; V prvih časih krščanstva so bili čudeži potrebni, da se je vera razširila. Dandanes niso več tako potrebni, ker se je katoliška cerkev že vkoreninila. Tudi malo drevesce je treba zalivati, ko doraste pa košato drevo, je več ne polivamo. Da se pa dandanes še gode čudeži za to ti jamči Lurd. — Sicer pa je in ostane resnica to, kar je rekel Odršenik: Tudi, ako bi kdo od mrtvih vstal ne bi verovali. Zaslepljenemu in zakrknjenemu človeku ostane le še edina rešilna plošča, namreč molitev. Ravno tako impozantna je procesija z gorečim svečami, ki se vrši vsak večer ob 8 in četrt. Od sv. jame korakajo verniki, moški in ženske, stari in mladi, priprosti in premožni in prepevajo

iz dna svoje duše: „Zvonovi zvonijo, prelepo pojo, častijo preblazeno lursko gospo“. To poje vsak v svojem jeziku, francoskem, nemškem, slovenskem itd. Besede Ave Marija pa donijo enoglasno. Čarobna razsvetljava, v kateri se lesketa stolp in ves sprednji del svetišča, električne lučice, ki razsvetljujejo krasen kronan kip M. b. pred cerkvijo in vbrano petje v narodnem jeziku vplivajo mogočno na pričuječe. Francozi pojejo „Credo“, Nemci Marijine pesmi, Slovenci zopet „Ti o Marija, o Marija ti kraljica“ itd. Kaj neporabnega! — 10. ura odbije in romarjem še ni dovolj. Še pri votlini hočejo dati odduška svoji gorečnosti, predno gredo k počitku, dasi začnejo že ob 5. uri zopet pobožnosti.

(Dalje prihodnjič).

Svetko Flanibal Škerl

Trst, Sv. Ivan.

priporoča svojo bogato založeno prodajalnico jestvin in pekarno.

Pošilja na deželo tudi pošne pošiljatve od 5 K. naprej.

Posebno se priporoča čč. duhovščini.

Obrtno in konsumno društvo Sv. Ivan

(pri cerkvi)

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

javlja sl. občinstvu, da je svoje prostore preustrojilo v najnovejšem sloju.

Ima na razpolag. veliko dvorano v pritličju, najmodernejši pivski salon ter tri sobe rezervirane za krstiv poroke in društvene sestanke.

Toči domačevino, istrsko črno, belo vipavsko, kraški teran in refošk v buteljkah.

Za obilni obisk se priporoča: Načelnstvo.

Prodajalna

katol. tisk. društva

ulica delle Poste 9.

ima v zalogi

voščene sveče

iz tovarne

Jerneja Kopča v Gorici.

ZALOGA

likerjev v sodčkih in butiljkah

JAKOB PERHAYC

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor

vsakovrstnih najfinjših in starih vin v buteljkah.

Postrežba točna. — Cene zmerne. — Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. — Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Kdor hoče imeti **lepo in ceno vezane knjige** naj se potruži v **knjigoveznico**

Antona Biecher,

(naslednik L. Pagani-ja)

Trst, ulica Madonna del Mare 6.

Izvršujejo se preproste kakor tudi najfinjše vezave knjig. — poroča se preč. duhovščini

Josip Rože

Trst — mizarski mojster — Trst

Via Giulia. — Telefon šte. 1971.

Izdeluje in popravlja vsakovrstna stavbinska in druga mizarska dela. Posojuje tudi različne odre in scenerije za vsako igro ali koncert. Postrežba točna. Cene jako nizke.

Kupite čevlje

— pri poštenem slovenskem čevljarskem mojstru —

Josipu Stantič

TRST — ulica Rosario št. 2 — TRST

(pri cerkvi sv. Petra v starem mestu.)

— Ta mojster vam postreže po domače, — z najboljšimi čevlji in po nizki ceni.

Učni zavod za deklice, šolske sestre v Trstu, via P. Besenghi 6.

Izvrstna lega, krasen razgled na morje in okolico, čist zrak, vrt, novo moderno opravljeno poslopje, električna razsvetljava, kopališče, telovadnica.

V. š. l. 1908-9 se otvori poleg ljudske šole in trgovskega tečaja I. in III. raz. dekliškega liceja z nemškim učenim jezikom in slovenskim in italijanskim tečajem in gospodinjska šola. Hrana in stanovanje mesečno K 60; za gojenke, ki so samo čez dan v zavodu K 24. Šolnina: za ljudsko šolo in trgovski tečaj po K 10, licej K 10, gospodinjska šola K 20.

Vpisovanje se začne 1. julija.

LJUDSKA POSOJILNICA IN HRANILNICA

za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu.

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge tudi od neudov in jih obrestuje po

4 1/2 %

Davke plača hranilnica sama. Za varnost vlog jamčijo udje

(350) z vsem svojim premoženjem v znesku približno tri milijone kron.

Za večje vloge se tudi dajo višje obresti po ustnem pogovoru s stranko. — Hranilnica in posojilnica je pod nadzorstvom svetoivanske duhovščine. — Vsak krščansko misleč Slovenec naj vlaga svoj denar le pri Ljudski hranilnici in posojilnici pri sv. Ivanu pri Trstu.

Pozor!

Nova slovenska prodajalna!

Vendar enkrat imamo

svojo prodajalno v Trstu!

Prva in edina

slovenska prodajalna za nabožne reči!

Katoliško tiskovno društvo v Trstu

je odprlo po dolgem prizadevanju svojo prodajalno MOLITVENIKOV, ROŽNIVENCEV, SVETINJ, PODOB, KIPOV, MONŠTRANC, KELIHOV, CERKVENIH OBLAČIL, raznih TISKOVIN za župnijske urade, vse pisarniške potrebščine itd. itd. itd. Prodajalna izvršuje tudi NAROČILA IZ DEŽELE točno in hitro. — Dosedaj smo se klanjali tujcem, sedaj pa „SVOJI K SVOJIM!“

Trst - Via delle Poste 9 (pri veliki pošti) - Trst

Razširjajte in priporočajte „ZARJA“